

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

4 An sumptio Eucharistiæ sit sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

Utrum sumptio Eucharistia sit Sacramentum, vel pars eius?

Heretici, qui dicunt, Christum non esse presentem in hoc sacramento, nisi quando accipitur, & est in usu, consequenter dicunt, hoc Sacramentum in usu consistere, sicut cetera, atque adeo precipuam partem eius esse usum ipsum. Nos vero supponimus id, quod de fide est, & infra probandum, Christum permanenter esse in hoc Sacramento statim post consecrationem. Ex quo consequenter certum existimo: ante huiusmodi sumptionem seu usum, esse verum Eucharistia Sacramentum constitutum, ut supra ex Concilio Tridentino docuimus, & docuit aperte D. Thom. quæst. præcedenti, art. 1. ad 3. constituens differentiam inter hoc Sacramentum, & reliqua, quod hoc perficitur in consecratione materiae, alia vero in usu. Iam vero difficultas est, quomodo usus se habeat ad rationem Sacramenti.

Hereticorum quorundam error.

Conc. Trid. D. Thom.

Prima sententia est, esse partem huius Sacramenti, atque adeo ante usum, vel Sacramentum non esse, vel certe non esse integrum. Sicut Sacramentum Pœnitentiæ conficitur ante satisfactionem, & nihilominus satisfactio est pars ad illius integritatem pertinens. Cuius sententiæ fuisse videtur Aureolus apud Capreol. in 4. d. art. 2. in argumentis contra primam conclusionem. Quamvis hic author sensisse videatur esse partem essentiali. Ratio eius est, quia sumptio Eucharistia complet significacionem, & effectum eius, quia ante sumptionem, nec gratia confertur, nec perfecte significatur unio fidelium cum Christo: sed quod significat, & confert gratiam, vel est Sacramentum, vel pars essentialis Sacramenti: cum ergo hæc sumptio non sit Sacramentum integrum, erit pars huius Sacramenti.

Aureolus.

2. Sententia.

Gabriel.

Secunda sententia negat, sumptionem Eucharistia esse Sacramentum, vel partem Sacramenti Eucharistia: affirmat vero per se esse Sacramentum ab Eucharistia distinctum, quamvis per reductionem sub illo numeretur. Ita Gab. d. 8. & probatur: quia in hoc usu concurrunt omnia, quæ sunt de ratione Sacramenti: nam, est ceremonia sacra, & sensibilis: & fit ex institutione & præcepto Christi, ut patet ex illis verbis, Hoc facite in meam commemorationem, & ex illis, Nisi manducaueritis carnem filij hominis, &c. Ac denique non deest significatio: quia si ad fundamentum seu proportionem respiciamus, nihil est apertius ad spiritualem refectioem significandam, quam ipsa sensibilis manducatio: si vero ad institutionem, etiam hic invenimus institutionem Christi, quia non aliter imponitur Sacramentum ad significandum, quæ influcendo ceremoniam sacram, quæ ad sanctificationem fidelium ordinatur. In Sacramentis autem novæ legis, ut hæc significatio sit efficax, requiritur promissionem gratia, quam etiam in hoc usu invenimus, iuxta illud, Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam. Qui ergo obitare potest, quo minus hic usus Sacramentum sit? Et confirmo: Quia in aliis Sacramentis usus ipse est Sacramentum; solum, quia concurrunt dictæ conditiones: cur ergo non erit idem in presenti? Dices, quia ipsa res, quæ ad usum applicatur, est Sacramentum. Sed hoc non videtur obitare: quia illa duo non repugnant inter se; sicut, si Christina esset Sacramentum, vel in eo Christus realiter adesset, nihilominus unctio Chrismatis, si in ea daretur sanctificatio, sicut nunc datur, esset Sacramentum: imo videretur esse perfectius, quia esset usus sacer, & signum sacrum, sicut nunc est, & sumptio Eucharistia non est Sacramentum. Dicendum vero primo est, sumptionem seu usum neque esse Sacramentum Eucharistia, nec partem illius. Hæc est aperta sententia D. Thomæ loco supra citati.

Sumptio Eucharistia non est Sacramentum

D. Thom.

Rr 2 pra ci

di fit in corpore: seu potius, ut ipsum corpus comparatur ad species, sicut virtus activa illarum, ut in summa dicitur Thom. quæst. præcedenti, art. 1. ad primum, unde sicut aliqui dicunt, verba aliorum Sacramentorum, & materiam agere denominatiuè tantum per virtutem in prellam, ita dici poterunt species hic agere solum per Christum, qui est veluti earum virtus. Hæc tamen non inuenio rationem mihi satis probabilem, quia ostendi possit, species non habere proprium influxum & efficaciam gratia in hoc Sacramento: certum est enim posse à Deo affumi, ut instrumentum non minus, quam ablutionem in baptismo, vel alias materias in cæteris Sacramentis. Si autem hoc est possibile, unde probari potest non factum esse, cum hoc Sacramentum sit dignius cæteris, & species sint vera materia, ex qua ipsum componitur? nam quod Christi corpus ad sit, & efficiat, non obstat: quia possunt simul concurrere, quin potius iuuare potest: nam ex coniunctione cum ipso Christo perfectius recipiunt species hanc virtutem: unde Cyprianus ait sermone de Cena Domini. Cibis hic verus & sincerus per speciem & Sacramentum non tactu sanctificat, quo etiam sensu paulo ante dixerat, visibilis? Sacramentis inesse vitam æternam esse actum. Confirmatur primo, quia Sacramentum novæ legis efficiunt, quod significant: sed species significant unioem cum Christo: ergo illam efficiunt, vel perficiunt. Confirmatur secundo, quia species sunt signa sacramentalia, seu Sacramentum tantum præsens, & commode applicatum, sed Sacramentum tantum, efficit rem Sacramentis, ergo. Dicuntur autem agere species in virtute carnis Christi: quia hanc virtutem accipiunt, propterea quod Christum continent, non quod hæc virtus sit aliqua res, fluens à carne Christi ad species: hoc enim superuacaneum est, & vix intelligi potest, ut latius diximus agendo de Sacramentis in genere: sed quod species, eo quod continent Christum, eleuentur, ut simul cum ipso gratiam efficiant, in qua actione tantum Christi corpus, quam species concurrunt, ut instrumentum, illud ut coniunctum substantialiter principali agenti: hæc vero, ut separatam, seu accidentaliter vnitum. Virtus autem principalis proprie tantum est in Deo, quodammodo tamen dicitur caro Christi principale agens, respectu specierum: quia est coniuncta principali agenti, & quia ratione illius eleuantur species, & non è contrario. Et hoc solum voluit docere D. Tho. in illa solut. ad primum. Et hanc sententiam docuit Richard. distinct. 8. artic. 1. quæst. 1. & eam in summa Bonavent. in 2. part. illius distinct. art. 2. quæst. 1. & hanc censeo esse mentem D. Thomæ infra quæst. 79. art. 1. ad 2.

Dices, ergo non aliter caro Christi in hoc Sacramento efficit gratiam, quam cum cæteris, quia etiam cum Baptismo concurrat ad effectum eius, &c. Respondetur primum, non esse tam certum ad effectus aliorum Sacramentorum concurrere proxime, & immediate humanitatem Christi, sicut est certum, concurrere ad effectum huius Sacramenti: quia hic est specialis ratio, cum hic ipse Christus sit vere Sacramentum, & non in aliis. Unde in cæteris, ad summum influit per modum causæ vniuersalis in suo genere, hic vero ut particularis, & propria causa. Rursus in reliquis influxus eius pendet ab ipso, ut existente in celo, in hoc vero pendet ab ipso, ut realiter hic presente, & quatenus mediis speciebus contingit ipsum suscipientem. Præterea etiam probabile est cum aliis Sacramentis tantum concurrere per suam voluntatem: hic vero etiam per contactum suæ carnis, & pretiosissimi sanguinis, ita ut species sacramentales subordinentur ipsi in agendo, & ut auctori Sacramentorum per voluntatem suam influenti, & ut proprie causæ, seu potius concausæ effectui: specialis gratia sacramentalis huius Sacramenti.

Franc. Suarez Tom. 3.

Pra citato, & infra quaest. 78. artic. 1. ad 2. ubi dicit, sumptionem esse veluti actum secundum huius Sacramenti, & hoc modo pertinere ad extrinsecam perfectionem eius, sicut agere ad perfectionem agentis. Idem sentiunt alij Theologi, distinct. 8. praefertim Capreolus & Soro, & Ledesma, & hoc tempore omnino ita sentiendum videtur, tum quia Concilium Tridentinum, sessio. 13. cap. 3. plurimum huic sententiae fauet: tum etiam propter cauendam haereticam, quae realem Christi praesentiam solum in usu ponit. Probatum autem primo, quia per consecrationem conficitur Sacramentum Eucharistiae, sed consecratio perfecta est ante usum, & independens ab illo: ergo. Secundo, ex communibus locutionibus de hoc Sacramento: dicitur enim esse cibus animae, sumi à fidelibus, continere corpus Christi, & alia huiusmodi, quae nullo modo possunt ipsi sumptioni accommodari. Tertio, Eucharistiae Sacramentum à solo Presbytero integre conficitur, at vero ad usum applicari potest etiam à Diacono: signum ergo est, usum huius Sacramenti nullo modo ad illius constitutionem pertinere. Quarto, hic usus non potest esse pars essentialis, alias ante illum non esset confectum, Eucharistiae Sacramentum, quia ab ipsa essentiali parte non potest res consistere. Nec vero est pars integralis, quia neque est pars formae, ut per se constat, nec materiae, quia Concilia non usum panis aut vini, sed ipsum panem & vinum dicunt esse materiam remotam, ratione substantiae, seu quatenus sint materialia elementa: proximam vero, ratione specierum continentium Christum.

Capreolus.
Soro.
Ledesma.
Conc. Trid.

1. Ratio.

2. Ratio.

3. Ratio.

4. Ratio.

Sumptio Eucharistiae non est per se sacramentum

Dico secundo, Hic usus seu sumptio Eucharistiae non est per se Sacramentum ab aliis distinctum. Est communis conclusio, sicut praecedens, quam Maior distinct. 8. quaestione vnica, more Nominalium probat, quia sumptio Eucharistiae non distinguitur ab Eucharistia, ergo non potest esse distinctum Sacramentum. At vero pari modo posset inferre, hunc usum esse Sacramentum, falsum ergo assumit, quia usus aliquid addit praeter rem, quae utimur, scilicet, aliquem motum, contactum, vel operationem ex natura rei distinctam ab ipsa re, quae distinctio in aliis Sacramentis sufficit, ut ablutio, aut unctio sit Sacramentum, verbi gratia, & non aqua, aut chrisma. Aliiter ergo probatur, primo illa generali ratione, quia alias sequeretur in rigore esse plura Sacramenta, quam septem. Secundo, quia Sacramentum nouum, legis, quod in usu consistit, habet propriam formam, propriumque effectum ab aliis distinctum, imo & proprium ministrum necessarium de necessitate Sacramenti, Baptismo solum excepto, propter singularem illius necessitatem, hic vero usus, nec formam habet, nec effectum ab effectu Eucharistiae distinctum, ut per se constat: nec requirit certum ministrum de necessitate Sacramenti, aut ad effectum praestandum omnino necessarium: ergo. Maior patet tum inductione, tum etiam, quia Sacramenta per proprias formas, & sacramentales effectus praecipue distinguuntur. Tertio explicatur haec ratio, quia promissio gratiae huius Sacramenti per se non est facta sumptioni, ut causae per se eius, sed Eucharistiae, id est, corpori Christi sub speciebus, sicut ipse dixit, Qui manducat me, & ipse uiuet propter me: ipse ergo est, qui per se efficit gratiam, sumptio vero solum est conditio necessaria, seu, sine qua non: non est ergo sumptio Sacramentum, sed id, quod sumitur. Vnde etiam fit, hunc usum non esse caeremoniam sacram, per se impositam ad significandum, sicut nec ad efficiendum gratiam, quia sicut promissio gratiae non est per se illi facta, sed Eucharistiae, consequenter vero redundat, & communicatur sumptioni, ut conditioni sine qua non, ita nec per se primo est instituta ad significandum, sed consequenter etiam participat significationem magis ex necessaria connexion, quam ex directa impositione.

1. 2. Ratio.

3. Ratio.

Dico ergo tertio, Sumptio Eucharistiae solum est applicatio Sacramenti, seu conditio necessaria, ut Sacramentum operetur. Haec conclusio sequitur ex dictis, quia suppositis, quae diximus, nihil aliud esse potest: propria enim, per se actio Sacramenti est internum ac spirituale charitatis augmentum, ad hanc vero actionem necesse est, ut homini applicetur, eoque sacramentaliter contingat, hoc autem fit per manducationem, & hoc sensu dixit D. Thomas, loco supra citato, usum pertinere ad extrinsecam perfectionem huius Sacramenti, sicut agere spectat ad perfectionem agentis, sub illa enim voce, agere, inclusit etiam applicationem agentis ad agendum necessariam. Fundamentum vero aliarum opinionum soluta sunt edictis, praeterquam vltima confirmatio, in qua sit comparatio inter usum huius Sacramenti & aliorum. Citata quam Ledesma supra existimat, eandem esse rationem de hoc, & de his Sacramentis, quia sicut applicatio Eucharistiae (inquit) non est Eucharistia, nec per se efficit gratiam, ita nec applicatio Baptismi est Baptismus, nec per se gratiam confert. Sed in hoc valde deceptus est, quia constat, in Baptismo & aliis Sacramentis, quae consistunt in usu, applicationem Sacramenti non distinguui ab usu Sacramenti. Et ratio est, quia usus rei non potest per alium usum applicari, sicut nec potest actio alia actione fieri, alias opereretur in infinitum procedi. Sicigitur, sicut ablutio est Baptismus, ita etiam est applicatio Baptismi, instrumentalis causa gratiae. Vnde D. Thom. q. praecedenti, art. 1. ad 3. constituens differentiam inter hoc, & alia Sacramenta, dicit, alia perfici in applicatione materiae ad hominem sanctificandum: & Con. Trid. sess. 13. cap. 3. eandem differentiam tractans, inquit, hoc Sacramentum perficitur ante usum, reliqua vero tunc accipere vim sanctificandi, cum illis utimur. In ipso ergo usu consistit vis, & ratio aliorum Sacramentorum. Vnde ad confirmationem responderetur, negando similitudinem, nam in aliis Sacramentis, usus est per se primo institutus ad significandum & sanctificandum, ablutio enim sanctificat, quia per se est ad hoc imposita, non quia ipsa aqua secundum se virtutem aliquam habeat. In usu vero huius Sacramenti sanctificantur fideles, propter virtutem & efficaciam ipsius cibi: vnde alia Sacramenta per se instituta sunt, ut fiant, hoc vero non fit, & sumatur in cibum, feruetur in vitium, & ut pignus hereditatis aeternae habeatur: ac denique, ut in sacrificium offeratur. Ex quibus concludi potest primo, quid sit Eucharistia, si physice ea describere velimus: est enim vel species consecratae, corpus & sanguinem Christi continentem, vel e contrario est corpus & sanguis Christi, ut contenta sub speciebus consecratis. Vel denique est sacramentalis cibus, ex corpore & sanguine Christi & speciebus constant, quolibet enim horum modorum satis explicatur tota essentia huius Sacramenti, praefertim quoad materiam, indicatur vero forma, quatenus per illam species consecrantur.

Secundo colligitur ex dictis, pro quo supponat Eucharistia, vel Sacramentum Eucharistiae absolute dictum: quibusdam enim placet, ut supponat pro speciebus, connotando corpus contentum. Aliis e contra ut supponat pro corpore, connotando species contentas: aliis, quibus ergo magis assentior, pro toto composito, seu cibo sacramentali & sensibili. Primo, quia ut dixi, hoc est proprie Sacramentum Eucharistiae. Secundo, quia in materia de Sacramentis in genere ostendi, quodlibet Sacramentum, verbi gratia, Baptismum, supponere pro toto composito, ad quod significandum est impositum, quamquam in ordine ad formam videatur esse specialis ratio in hoc Sacramento, quoad suppositionem: nam, quia illius forma est quodammodo extrinseca, & realiter ac physice transit, & non manet: videtur proprie impositum nomen huius Sacramenti, ita, ut iuxta communem usum, supponat pro re permanente, connotando formam. Tertio,

rio, quia in aliis rebus artificialibus similis modus suppositionis inuenitur: domus enim supponit pro toto composito ex fundamentis, parietibus, & tecto, ut ibidem expositum reliquimus. Addendum vero est, licet haec sit propria & rigorosa suppositio, interdum Eucharistia nomen accipi pro speciebus ipsis, & saepius pro corpore Christi, quia haec omnia participant rationem sacramenti, & sunt ita inter se connexa, ut sub vno facile aliud intelligatur.

Tertio constat facile ex dictis, quid in Eucharistia sit res tantum, Sacramentum tantum, res & Sacramentum simul. Res enim tantum est effectus, qui in suscipiente efficitur, qui est gratia & charitas, seu unitas corporis Christi mystici: haec enim omnia idem sunt, ut recte Caietanus notauit, q. praecedenti, art. 1. & prius Bonauentura distinctione 8. 2. par. ar. 2. quaestio. 1. ad vltimum, est enim proprius effectus huius Sacramenti, quod per modum cibi & conuiuij institutum est, plures inter se coniungere, eosq; vnire tam cum ipso cibo, quam cum authore cibi, & conuiuij, ut laetus in sequentibus, & praesertim q. 7. dicturi sumus. Res & Sacramentum simul, est corpus Christi, quod est in ipsa materia, in quo differt ab aliis Sacramentis, in quibus res & Sacramentum semper est in suscipiente, nam licet in sacramento poenitentiae, contritio, quae est res & sacramentum simul, sit in materia, tamen etiam est in suscipiente. Vnde intelligitur, quod licet contritio per se sumpta non est sacramentum, sed vt fit aliquo modo sensibilis per confessionem, ita corpus Christi per se non est sacramentum, sed vt aliquo modo sentiri potest per species: res autem dicitur, quatenus sub illis sacramentaliter continetur, & significatur. Sacramentum autem tantum, si praesente sumatur, ita vt rem Sacramenti nullo modo includat, sunt solae species sensibiles, sed hic praecisus conceptus non est de ratione Sacramenti, vt in Sacramento poenitentiae videre licet: id enim quod est Sacramentum tantum, essentialiter includit contritionem perfectam vel imperfectam, quae est res & sacramentum simul: quia non includit illam vt rem, seu vt significatam, seu solum vt significantem, seu vt partem integri signi sensibilis: sicigitur in praesenti, Sacramentum tantum completum & integrum dici potest Eucharistia, quatenus est panis caelestis, & perfectum ad completum gratiae spiritualis signum.

ARTICVLVS II.

Utum materia huius sacramenti sit panis & vinum?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod materia huius Sacramenti non sit panis & vinum. Hoc enim Sacramentum perfectius debet representare passionem Christi, quam Sacramenta veteris legis. Sed carnes animalium, quae erant materiae Sacramentorum veteris legis, expressius representant passionem Christi quam panis & vinum. Ergo materia huius Sacramenti magis debet esse carnes animalium, quam panis & vinum.

2. Praeterea, hoc Sacramentum est vbiq; celebrandum. Sed in multis terris non inuenitur panis & uiticus, & in aliquibus non inuenitur vinum: ergo panis & vinum non sunt conueniens materia huius Sacramenti.

3. Praeterea, hoc Sacramentum competit sanis & infirmis: Sed vinum nocet quibusdam infirmis. Ergo videtur, quod vinum non debeat esse materia huius Sacramenti.

Sed contra est, quod Alexand. Papa dicit: In Sacramentorum oblationibus panis tantum & vinum aqua permixtum, in sacrificium offerantur.

Respondendo dicendum, quod circa materiam huius Sacramenti aliqui multipliciter errauerunt. Quidam enim, qui dicuntur Ariotyritae (vt August. dicit in lib. de haesib.) offerunt panem & calicem in hoc Sacramento: dicentes, a primis hominibus oblationes de fructibus terra & olium fuisse celebratas. Franc. Suarez. Tom. 3.

tas. Alij vero scilicet Cataphryg. & Pepuziani, de infantis sanguine, quem de toto eius corpore minutis punctationum vulneribus extorquebant, quasi Eucharistiam suam consecrare perhibebant, miscentes eum farinae panem, inde facientes. Quidam vero, qui dicuntur Aquary, aquam solam sub specie sobrietatis in hoc Sacramento offerunt. Omnes autem haec errores & similes excluduntur per hoc, quod Christus hoc Sacramentum sub specie panis & vini instituit, vt patet Matth. 26. Vnde panis & vinum sunt materia conueniens huiusmodi Sacramenti. Et hoc rationabiliter. Primo quidem, quantum ad vsum huius Sacramenti, qui est manducatio. Sicut enim aqua assumitur in Sacramento Baptismi ad vsum spirituales ablutionis, quia corporalis ablutio communiter fit in aqua, ita panis & vinum, quibus communius homines reficiuntur, assumuntur in hoc Sacramento ad vsum spirituales manducationis. Secundo, quantum ad passionem Christi, in qua sanguis est a corpore separatus. Et ideo in hoc Sacramento, quod est in memoriam Domini passionis, forsam sumitur panis, vt Sacramentum corporis: & vinum, vt Sacramentum sanguinis. Tertio, quantum ad effectum considerandum in vnoquoque, sumentium quia vt Ambr. dicit super Epistol. ad Corinth. hoc Sacramentum valet ad tuitionem animae & corporis. Et ideo corpus Christi sub specie panis pro salute corporis, sanguis vero sub specie vini pro salute animae offertur: sicut dicitur Ierem. 17. quod anima carnis in sanguine est. Omnia quantum ad effectum respectu totius Ecclesiae, quae constituitur ex diversis fidelibus, sicut panis consecratur ex diversis granis, & vinum sicut ex diversis viuis, vt dicit glossa super illud 1. Corinth. 10. Multi vnum corpus sumus, &c.

Ad primum ergo dicendum, quod licet carnes animalium occisorum expressius representent Christi passionem: tamen minus competunt ad communionem vsum huius Sacramenti, & ad Ecclesiasticam unitatem significandam.

Ad secundum dicendum, quod licet non in omnibus terris nascatur triticum vel vinum, tamen de facili ad omnes terras deferri potest, quantum sufficit ad vsum huius Sacramenti. Nec propter defectum alterius est vnum tantum sine altero consecrandum, quia non esset perfectum Sacramentum.

Ad tertium dicendum, quod vinum in modica quantitate sumptum, non potest multum agrotanti nocere. Et tamen, si nocentum timentur, non est necess. quod omnes accipientes corpus Christi, etiam accipiant sanguinem, vt infra dicitur.

COMMENTARIVS.

Refutatis erroribus affirmat D. Thom. materiam huius sacramenti esse panem & vinum, quod primo probat ex facto & institutione Christi. Deinde affert optimas coniecturas: nulla tamen expositione indigentes: nam licet fortasse per se singula non concludant, omnes tamen simul sumptae satisfaciunt. Nam prima, quae assumit materiam communi vsui accommodatam fuisse conuenientem, & quamvis in veraque specie locum habeat, multo magis de pane satisficit, quam de vino, & ideo adduntur tertia & quarta ratio, quae optime ostendunt congruentiam vini potius, quam aquae, quia est aptius ad significandum sanguinem, & animae sanctificationem, ac fidelium unitatem. Secunda vero ratio solum probat oportuisse duas species distinctas consecrari, quibus mors Christi in qua anima a corpore separata est, distinctius significaretur.

In solutione ad primum, redditur optima ratio, ob quam non decuit sacramentum hoc sub specie animalis institui, quia non erat materia apta ad vsum, neque ad Ecclesiae unitatem significandam: adde, nec fuisse decentem ad munditiam huius Sacramenti, in quo etiam ostendi oportebat legalia sacrificia cessasse. In solutione ad 2. & 3. grauis indicatur difficultas: An liceat interdum vnam speciem sine alia consecrare, de qua statim dicitur.

